

Lý Lạc Long

Sống thử: Cái vòng lẩn quẩn? Cái bẫy của hôn nhân?

Khoảng 10 năm trở lại đây, "sống thử" đang trở thành phổ biến trong giới trẻ ở Việt Nam và hiện tượng này là một đề tài nóng hổi và đang được bàn cãi rất sôi động hiện nay. Chuyện sống chung trước khi quyết định tiến tới hôn nhân thì đã có từ lâu, không có gì xa lạ với đời sống ở các nước Tây phương. Nhưng đây có phải là một giải pháp tốt để tiến tới một cuộc hôn nhân hoàn hảo hay "sống thử" chỉ là cái vòng lẩn quẩn, là "cái bẫy của hôn nhân". Cho các cộng đồng người Việt đang sống ở hải ngoại, thì với vấn đề này, giới trẻ không bị áp lực nặng nề của những nền tảng, quan niệm và tiêu chuẩn luân lý, đạo đức ... v. v. khắc khe của xã hội Á đông, cho các bậc cha mẹ khi phải đối diện với "sự chọn lựa" này của con cái thì cũng phải chấp nhận và có lẽ đa số sẽ không tin tưởng lắm hoặc hoàn toàn chấp nhận việc "sống thử" này của con cái. Chúng ta thử nhìn vào một số quan điểm, ý kiến ... và phân tích những dữ kiện thực tế của vấn đề "sống thử" để xem đây có phải là một phương cách tốt trước khi tiến tới hôn nhân hay chỉ là "cái bẫy của hôn nhân", một cái vòng lẩn quẩn dẫn mọi người về con số không, trong cuộc tìm kiếm một cuộc sống hôn nhân hạnh phúc. Và tệ hơn nữa là có thể sẽ để lại những vết hằn sâu khó xóa, những ảnh hưởng không tốt cho cuộc sống và tương lai của một người.

Ở Mỹ, căn cứ theo kết quả của một cuộc thống kê (surveying) bắt đầu vào năm 2002, về vấn đề này, thì 86% những cuộc "sống thử" đã kết thúc bằng chia tay. Điều đáng quan tâm hơn là 14% còn lại đã kết hôn và đang ở trong tình trạng như thế nào? Các nhà khoa học Mỹ tiếp tục theo dõi 14% còn lại tiến tới hôn nhân trong 3 năm qua và lại đưa ra một nhận xét đáng buồn: Những cặp sống thử trước kết hôn có tỷ lệ ly dị cao hơn gấp đôi những cặp trước đó sống riêng. Kết quả này đã làm nhiều người ngạc nhiên, vì cho rằng những cặp đã kiểm nghiệm tính tương đồng của hôn nhân bằng sống thử thì kết quả phải như thế nào họ mới đi đến kết hôn chứ? Vì nguyên do gì mà tỷ lệ đổ vỡ của những cặp đã sống thử lại nhiều hơn của những cặp đã không hề sống thử, tức là chỉ tìm hiểu nhau qua những lúc hẹn hò? Nhưng các nhà tâm lý hôn nhân không lấy thế làm lạ vì kết quả đó đã nằm trong dự đoán của họ. Tiến sĩ Williams Harley, một nhà tâm lý học có hơn 30 năm nghiên cứu về hôn nhân, trong đó có 17 năm kinh nghiệm làm chuyên gia cố vấn hôn nhân, đã giải thích hiện tượng này một cách rõ ràng và sinh động như sau :

W. Harley so sánh hôn nhân hợp pháp và sống thử như việc "mua hay thuê" một căn nhà. Ông xem những người chính thức kết hôn là người đã mua căn nhà đó - ông gọi là người mua (the buyer), còn những người sống thử giống như những người thuê căn nhà đó, ông gọi là người thuê (the renter). Và theo tâm lý chung, khi chúng ta thuê một căn nhà, nếu nó có điểm nào không hợp ý, chắc chắn chẳng đại gì chúng ta phải sửa mình đi cho phù hợp với căn nhà mà ta có quyền yêu cầu người chủ căn nhà phải sửa sang nó cho hợp ý mình và dĩ nhiên, chủ nhà sẽ sẵn sàng chịu theo vì nếu không, chúng ta sẽ đi thuê chỗ khác. Thời gian sống thử càng lâu thì lẽ lối suy nghĩ như của người thuê nhà càng hằn sâu và điều tai hại nhất là sau khi đã chính thức kết hôn với nhau, họ vẫn còn đem theo lối

suy nghĩ của "người thuê nhà" vào cuộc hôn nhân. Nhưng lúc này, giống như căn nhà đã mua rồi, người mua buộc phải chấp nhận hoặc phải sửa mình đi cho hợp vì rõ ràng là căn nhà có thể ở được. Tiếc rằng thời gian sống thử đã tập cho họ cái thói quen của người thuê, bây giờ trở thành người mua rồi, không sai bảo được ai nữa họ sẽ thấy khó chịu. Mặt khác, đối tác của họ trước kia phải chịu đựng để khách không đi thuê chỗ khác, thì nay căn nhà đã mua rồi: Nó chỉ có thể thôi, hãy cố mà ở, đừng nói nhiều điếc tai! Người mua lúc này cảm thấy như mình bị lừa, cho nên ai đó ví von việc sống thử giống như "cái bẫy hôn nhân" cũng không phải là không có lý. Và với "tâm lý của người thuê" ở "vị trí của người mua" thì cuộc sống hôn nhân sẽ đổ vỡ sẽ là một chuyện sẽ xảy ra.

Phần trên là sơ lược về kết quả nghiên cứu và ý kiến của một số nhà tâm lý học về việc sống thử, và chúng ta có thể thấy rõ ràng là việc sống thử chẳng phải là một cách "chuẩn bị" hay một "giải pháp" tốt cho một cuộc sống hôn nhân hoàn hảo hạnh phúc. Xa hơn nữa, nó có thể mang lại những vết hằn suốt đời, những hậu quả không tốt cho cuộc sống hiện tại và tương lai của giới trẻ. Mặc dù kết quả và ý kiến của các chuyên gia tâm lý là như vậy, nhưng trong những thập niên vừa qua, theo các số liệu thống kê của các cuộc nghiên cứu về xã hội học thì con số của những người chung sống không kết hôn tăng lên rất nhiều, và có thể sẽ còn tăng thêm nữa. Tại sao lại như vậy? Lý do rất đơn giản và ai cũng biết là: "Hôn nhân chỉ đem đến hạnh phúc khi hai người hòa hợp nhau". Và làm cách nào để "hai người" biết là họ có hòa hợp với nhau hay không? Sống thử để tìm hiểu nhau, nếu hợp thì kết hôn, không hợp thì chia tay, còn hơn là lấy nhau rồi mới nhận ra là chẳng hợp thì khổ cả đời và ly hôn thì lại càng dang dở hơn. Con đường "sống thử" xuất hiện như một giải pháp hấp dẫn, dễ dàng và thuận tiện nhất cho đa số giới trẻ trên con đường tìm kiếm một cuộc sống hôn nhân hạnh phúc.

Những người này có lẽ nghĩ: "Nếu hai người có thể sống âm êm dưới một mái nhà trước khi kết hôn, chắc chắn họ sẽ sống hạnh phúc lâu dài với nhau sau khi kết hôn". Mới nghe qua lý lẽ này thì có vẻ thuyết phục, nhưng trong cuộc sống thực tế thì chuyện đời không diễn biến như họ nghĩ. Vì mọi thứ của cuộc sống thử và cuộc sống hôn nhân khác nhau rất nhiều, như Tiến sĩ W. Harley đã diễn tả trong thí dụ "người thuê nhà và người mua nhà". Có thể nói, những người hy vọng "sống thử" sẽ giúp họ tìm được một cuộc sống hôn nhân hạnh phúc nhưng thực sự thì họ lại không hiểu gì về hôn nhân và đời sống sau khi kết hôn hết ... và phương cách sống thử cũng chưa chắc sẽ đem lại cho họ những hiểu biết đúng đắn về hôn nhân. Nói cách khác sống thử có thể chỉ là cái vòng lẩn quẩn chẳng dẫn đến đâu hết.

Ở Việt Nam, trong một cuộc bàn cãi về vấn đề sống thử được tổ chức trên mạng mới gần đây, được đông đảo giới trẻ tham gia và đóng góp ý kiến. Nói chung, thì có hai luồng ý kiến xung đột nhau rõ rệt trong giới trẻ. Luồng thứ nhất, "tôi có quan điểm rất rộng rãi với vấn đề "tình dục" và tôi ủng hộ việc sống thử". Luồng thứ hai, ngược lại, "tôi phản đối chuyện sống thử một cách mãnh liệt". Một luồng khác, ôn hòa hơn, cho rằng chuyện này "không thể cấm, nhưng cần phải bảo vệ sự trong sáng của tình yêu, và nhất là lo lắng hậu quả mà giới nữ phải gánh chịu." Câu hỏi được đặt ra: "Theo bạn có nên sống thử không?". Theo kết quả thì có 13,611 người cho ý kiến, và 56.3% trả lời "có", 36.3% trả lời "không" và 7.4% không có ý kiến. Phe ủng hộ (trực tiếp hay gián tiếp) cũng như phe phản đối đã đưa ra rất nhiều lý do để bảo vệ cho quan điểm của họ. Tóm tắt một số những lý do chính của hai phe thì như dưới đây:

- Theo phe ủng hộ việc sống thử thì ngoài lý do chánh sống thử để hiểu biết thêm, sau này cưới không ân hận vì chọn lầm người, thì

trong đời sống thực tế còn có nhiều nguyên nhân khác như: không bị ràng buộc về pháp lý, không nặng nề về lương tâm và nghĩa vụ như hôn nhân, trong khi lại được thỏa mãn nhu cầu tình cảm, tình dục, tiết kiệm chi phí sinh hoạt. Khi sống thử, hai bên có thể chia tay bất cứ khi nào cảm thấy không hợp để tìm đối tác khác, cho đến khi tìm được ý trung nhân để tiến tới hôn nhân. Và một số người trong phe ủng hộ không thích dùng từ sống thử. Theo họ "sống thử, nghe nó tiêu cực, cứ như một tệ nạn xã hội", vì sống chung trước hôn nhân chẳng có gì khủng khiếp cả, trái lại đó là những ngày hạnh phúc nhất, đáng nhớ nhất của họ.

- Trái hẳn với quan điểm ủng hộ hoặc gián tiếp ủng hộ sống thử, phe phản đối dù là thiểu số (36%) cũng đã nêu ra những lý do phản đối rất mạnh mẽ. "Sống thử là sự xúc phạm, nói cách khác các bạn nữ chấp nhận sống thử là đã không tôn trọng bản thân mình. Các bạn nam đưa lý do sống thử là tiết kiệm chi phí, sống để hiểu nhau xem có hòa hợp hay không, nhưng cốt lõi là để thỏa mãn nhu cầu của họ, chứ không phải vì lợi ích chung của cả hai. Họ sợ trách nhiệm, sợ kết hôn thì bị quản lý, ràng buộc". Một bạn đã hình dung và vẽ ra một tương lai xám xịt của những đôi lứa sống thử như sau: "Có những anh chàng sẽ tự hỏi cô gái đã sống dễ dãi với mình thì có dễ với người con trai khác không? Rồi quan hệ với gia đình chàng trai, gần như không có bà mẹ chồng tương lai nào chấp nhận một cô con dâu dễ dãi với đàn ông như vậy". Với lập luận này, bạn đó kết luận: "Cho dù xuất phát từ tình yêu đích thực thì sống thử cũng không phải là cách thức để phát triển mối quan hệ".

Theo các nhà nghiên cứu tâm lý hôn nhân và gia đình thì sự chia tay của những đôi "vợ chồng hờ" không có gì là lạ. Các nghiên cứu cho thấy, tình yêu có thể đến bất ngờ, có thể có cả "tình yêu sét đánh" nhưng đó là tình yêu lãng mạn, không bao giờ tồn tại được lâu. Còn tình yêu trong đời sống vợ chồng không phải là tình yêu

lãng mạn, tuy rằng có yếu tố lãng mạn, nhưng nó được xây dựng trên tình thương yêu và trách nhiệm với nhau cùng với bao nhiêu nghĩa vụ của con người. Vì vậy tình yêu ấy không xuất hiện ngay sau khi người ta mới chung sống với nhau. Nó phải có thời gian để hình thành, phát triển và củng cố. Có khi nó đòi hỏi phải có nhiều năm cùng nhau khắc phục những khó khăn nảy sinh mới khẳng định được. Trong cuộc sống chung, sau một thời gian biết nhau quá rõ, cuộc sống có thể trở nên nhàm chán và đơn điệu, cộng với những lo lắng trong đời sống kinh tế, những mâu thuẫn trong nề nếp sinh hoạt hàng ngày. Nếu hai người chỉ sống thử thì những mâu thuẫn cồng con, những va chạm nhỏ (có thể giải quyết được) cũng có thể dễ dàng dẫn đến chia tay vì hai người chưa thực sự thuộc về nhau, chưa có gì ràng buộc, và có lẽ vì vậy ý thức về trách nhiệm rất thấp, chia tay sẽ là một cách giải quyết đơn giản thay vì cố gắng giải quyết những khó khăn, mâu thuẫn và bất đồng xảy ra trong cuộc sống chung. Tất nhiên, đám cưới chỉ là một hình thức, nhưng giấy tờ hôn thú là một ràng buộc của pháp luật, là kết quả của một tình yêu chín mùi. Hôn nhân, một cách sống thật, sẽ làm chúng ta sống có trách nhiệm hơn, sẽ cố gắng hết khả năng để giải quyết những mâu thuẫn và bất đồng trong xảy ra trong đời sống hàng ngày, sẽ dẫn đến yêu thương, hiểu và kính trọng nhau hơn. Một cuộc điều tra khác về những người đã trải qua kinh nghiệm sống thử thì 76% những người đã từng sống thử cảm thấy hối tiếc về quãng thời gian đó, 21% ân hận vì đã sống thử còn 3% cảm thấy may mắn vì nhờ sống thử mà biết người đó không hợp với mình, nếu không sống thử mà tiến tới hôn nhân ngay thì sẽ phải hối tiếc suốt đời.

Dù được khuyến cáo tương đối rõ ràng cái lợi và hại ; dù hệ thống luật pháp hiện nay cũng không khuyến khích việc sống thử (quyền lợi của người sống thử không được bảo đảm khi chia tay

như trong ly hôn, con cái không được công nhận chính thức.); dù các nghiên cứu khoa học của các chuyên gia cũng cho thấy kết quả thực tế của sống thử (hại nhiều hơn lợi); dù dư luận của một xã hội dựa trên những quan niệm và tiêu chuẩn Á đông không hỗ trợ . Song số người đồng tình với sống thử vẫn chiếm 56%, chỉ có 36% không ủng hộ. Số còn lại là những người có ý kiến khác. Kết quả của cuộc khảo sát nhỏ này đã cho thấy đây một xu hướng có thật trong cuộc sống, nhất là cho những bạn trẻ. Hình như quan niệm về đạo đức xã hội đang thay đổi dần và có lẽ đây là một hậu quả tất yếu của sự phát triển xã hội . Vì vậy lớp thanh niên hiện đại ngày càng cần có trách nhiệm cao hơn với cuộc sống, với công việc và với bản thân mình. Chính họ sẽ đánh giá sự tốt, xấu, nên hay không nên của lối sống thử này.

Thật là đáng tiếc nếu trong cuộc chung sống thử, tình yêu lãng mạn đã ra đi nhưng tình yêu vợ chồng lại chưa đến. Một người có thể sẽ như con thuyền chơi vơi giữa bao sóng gió cuộc đời, có thể chìm ngấm khi chưa nhận ra đâu là bến bờ hạnh phúc. Những điều đó đáng để cho các bạn trẻ suy nghĩ kỹ càng trước khi đi đến một cuộc sống thử đầy mạo hiểm. Vì khi hối hận có lẽ đã quá muộn màng. Và đặc biệt cho phái nữ, mặc dù chữ trinh không đáng giá nghìn vàng như quan niệm xưa, nhưng có lẽ ở thời điểm nào, nó vẫn còn là một quà tặng quý giá (về mọi phương diện) cho người phối ngẫu của mình. Do tạo hóa sắp đặt (bản chất của đàn ông), có thể nói là bất kỳ người đàn ông nào cũng thích và hãnh diện nhận món quà đó và chắc chắn bạn sẽ nhận được sự tin tưởng, thương yêu và quý trọng từ người chồng nhiều hơn.

Hy vọng bài viết này sẽ cung cấp một số thông tin bổ ích cho các bạn đang có ý định chọn "sống thử" như một phương cách để tìm kiếm một hôn nhân hạnh phúc cho mình. Và xin chúc tất cả bạn đọc một cuối tuần như ý.

Lý Lạc Long

(TTL/TCT/MAI/20/10/05)